

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1364/2020
25.06.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина, Марине Милановић, Бранислава Босиљковића и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александра Јасика, адвокат из ..., против тужених АД „Железнице Србије“ Београд и АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4236/19 од 18.12.2019. године, у седници већа одржаној 25.06.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4236/19 од 18.12.2019. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4236/19 од 18.12.2019. године и пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 115/18 од 03.10.2019. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу П1 115/18 од 03.10.2019. године, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезу тужени да му на име накнаде за топли оброк и регрес, за период од јануара 2015. године закључно са августом 2015. године солидарно исплате појединачно опредељене износе ближе одређене у изреци, са законском затезном каматом од доспелости па до исплате, као и захтев да се обавезе друготужени да тужиоцу по истом основу за период од септембра 2015. године закључно са децембром 2017. године, исплати појединачно опредељене месечне износе у изреци, са законском затезном каматом од доспелости па до исплате. Одлучено је да свака страна сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4236/19 од 18.12.2019. године, одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 114/18 од 03.10.2019. године, захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка је одбијен.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, на основу члана 404. ЗПП.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији изражену у пресудама Врховног касационог суда, на које је ревидент указао, Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14) да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у правом ставу изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14) Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је код првотуженог био у радном односу по закљученом уговору о раду са анексима до августа 2015. године, када је због статусних промена његов уговор о раду пренет код друготуженог. Тужени „Инфраструктура железнице Србије“ А.Д. је као послодавац преузео Колективни уговор послодавца претходника „Железнице Србије“ А.Д. Тужилац је обављао послове железничара код правног претходника тужених још од 1989. године, по уговору о раду на неодређено време, а потом по основу закључених анекса уговора о раду. Закључењем Анекса уговора о раду од 03.08.2015. године, почео је да ради код друготуженог на пословима прегледача кола. На платним листићима за тужиоца у спорном периоду послодавац није исказивао обрачун топлог obroка и регреса.

Вештачењем од стране вештака за економско-финансијску област је утврђено да по одредбама Колективног уговора првотуженог („Сл. гласник бр. 37/1995“) са изменама и допунама објављеним у „Сл. гласнику бр. 7/2000“, запосленом припада накнада за исхрану у току рада (топли оброк) у висини утврђеној у складу са Општим колективним уговором, односно другим прописима. Вештак је извршио увид у обрачуне зарада за тужиоца и утврдио да није посебно приказана накнада за топли оброк и регрес, за утужени период. Тужени нису доставили акт на основу кога би могао бити утврђен износ накнаде по основу топлог обрака и регреса у уговореној нето цени рада по часу. Накнада за топли оброк обрачуната је у висини 20% од просечне зараде по запосленом у Републици Србији (односно 15%) и обрачун накнаде за регрес у висини 100% једне просечне месечне зараде у Републици Србији (односно 75%), према последњем објављеном податку, у складу са Општим колективним уговором који је на снази од септембра 1995. године, којим су били предвиђени спорни трошкови и њихова висина. Анекс Колективног уговора из 2006. године и важећи Колективни уговор закључен 24.03.2015. године не садрже регулативу која утврђује висину предметних трошкова.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да тужбени захтев тужиоца није основан јер из нормативног решења послодавца произилази да је за утужени период, у складу са општим актом послодавца, тужиоцу кроз вредност радног часа за обрачун зараде, послодавац обрачуно и исплаћивао и накнаду за исхрану и регрес за коришћење годишњег одмора, а да пропуст послодавца да у обрачун зараде искаже и податке по овим основима не води закључку да износи по основу накнаде за исхрану и за регрес тужиоцу нису исплаћени. Одлуку су засновали на одредби члана 55. Колективног уговора туженог („Службени гласник Железнице Србије“ број 4/15) који је важио у једном делу утуженог периода. Оценили су да уговор о раду са припадајућим анексима које је тужилац закључио са туженим и Колективни уговор (КУ) туженог не утврђују висину накнаде ових трошкова, већ је одредбом КУ као општем акту, прописано да се они урачунавају у

цену радног часа. Закључили су да је тужилац према одредби члана 57. ст. 1. и 2. Колективног уговора туженог из 2015. године, накнаду трошкова за исхрану у току рада и на регрес остварио кроз вредност обрачунатих и исплаћених часова и да не може посебно да оствари право на накнаду тих трошкова. Наведено је и да у конкретном случају нема одговарајућег општег акта који би био инструмент за другачију реализацију тражених накнада, а да се Општи колективни уговор и Појединачни колективни уговор (на основу којих је вештак израчунао потраживање тужиоца за утужени период), не могу применити, јер ниједан није био на правној снази.

Врховни касациони суд налази да у побијаној одлуци због погрешне примене материјалног право чињенично стање није потпуно утврђено.

Чланом 104. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/2005, 61/2005, 54/09, 32/13 и 75/14) запослени има право на одговарајућу зараду која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду, а према одредби члана 105. став 3. Закона под зарадом се сматрају сва примања из радног односа осим накнада трошкова запосленог у вези са радом из члана 118. тач. 1 и 4. и других примања из члана 119. и члана 120. тачка 1. овог закона. Одредбом члана 118. став 1. тач. 5. и 6. Закона о раду је прописано да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. Чланом 121. став 1. закона је прописано да је послодавац дужан да запосленом приликом сваке исплате зараде и накнаде зараде достави обрачун. Почев од 01.10.2006. године послодавцима је остављена могућност да својим актима о расподели зараде могу уговорити мањи или већи износ регреса и топлог obroка од оног који је предвиђен општим колективним уговором и Законом о раду, али само уколико је донета одлука којом је предвиђена висина регреса и топлог obroка. У конкретном случају тужени у току поступка није суду доставио такву одлуку, а ни судском вештаку ради израде налазе и мишљења што упућује на закључак да такву одлуку није ни донео.

Влада Републике Србије, Синдикат железничара Србије, Независни синдикат железничара Србије и генерални директор јавног железничког транспортног предузећа „Београд“ су 30.11.2002. године закључили Колективни уговор за јавно предузеће „Железнице Србије“ („Службени гласник РС“ број 84/2002, 108/2004, 112/2008, 45/2009, 70/2010). Овим КУ послодавац се није обавезао да исплати трошкове накнаде за исхрану у току рада и регреса за годишњи одмор. Анексом тог уговора који се у складу са одредбом члана 31. анекса примењује почев од 01.01.2006. године („Службени гласник Железнице Србије“ број 4/06) је прописивао: да се члан 57. КУ мења и гласи: „да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 2). Одредбом члана 5. ст. 1. и 2. Анекса је утврђена вредност једног радног часа за период јануар – јуни и јули - децембар 2006. године, а ставом 6. овог члана је утврђено да је у вредност радног часа из става 1. и 2. овог члана укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора сведено на један радни час.

Колективним уговором за „Железнице Србије“ А.Д („Службени гласник РС“ број 4 од 24.03.2015.године) је прописано да одредбе које се односе на обрачун и исплату зараде, накнаду зараде и осталих примања запослених се примењују од

01.02.2015.године. Чланом 57. је такође прописано да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора.

Врховни касациони суд је оценио да конкретизација права из наведене одредбе Анекса КУ (из 2006.године) није извршена, односно да се из овако утврђене вредности радног часа не може утврдити који износ представља накнаду трошкова исхране и регреса, јер она није одређена у номиналном износу, ни анексом, ни у обрачунским листама за исплату зараде тужиоцу. Висина накнаде за исхрану у току рада и накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора мора бити одређена у истом номиналном износу за све запослене, без обзира на њихово радно место, коефицијент за обрачун и исплату зараде и на њихову стручну спрему. Вредност ових трошкова урачуната у вредност радног часа, а без одређивања висине накнаде у номиналном износу, не може се прихватити јер у том случају висина накнаде за исхрану и регрес не би била иста за све запослене, већ би директно зависила од висине коефицијента за конкретно радно место, односно била би у директној сразмери са коефицијентом радног места, а што није правилно.

Имајући ово у виду, Врховни касациони суд је оценио да су нижестепени судови погрешно применили материјало право када су закључили да тужиоцу не припада право на накнаду за топли оброк и регрес у утуженом периоду.

Међутим, нема услова да се преиначе нижестепене пресуде јер првостепени суд није прихватио обрачун који је вештак изнео у налазу и мишљењу, па није утврдио у чињеничном стању колико износи накнада за топли оброк и за регрес за годишњи одмор у утуженом периоду. Имајући у виду напред наведено првостепени суд ће оценити налаз и мишљење вештака на основу чл. 8 ЗПП, а уколико се укаже за потребним извешће и допунско вештачење, те ће навести разлоге из којих прихвата једну од понуђених варијанти.

У поновном поступку првостепени суд ће утврдити чињенично стање имајући у виду примедбе из овог решења, а потом донети правилну и закониту одлуку.

Како је због погрешне примене материјалог права, чињенично стање у погледу висине тражених накнада остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци.

Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић